

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Tudományos Diákköri Konferencia**

2023. november 22.

**9.00 óra A MATE Tudományos Diákköri Konferencia Kaposvári Campus szekcióinak
közös megnyitója**

helyszín: MATE Kaposvári Campus Előadói tömb (3. előadó)

Köszöntőt mond: **Prof. Dr. Gyuricza Csaba** rektor

9.30 óra Szekcióülések és hallgatói konferencia

A megnyitót követően a szakmai programok az alábbi lesznek:

- Állattenyésztési szekció: Előadói tömb (1. előadó)
- Növénytermesztési szekció: Előadói tömb (3. előadó)
- A XXI. század kihívásai szekció: Előadói tömb (4. előadó)
- Neveléstudományi hallgatói konferencia – kutatási tervek bemutatása: Előadói tömb (2. előadó)

Tisztelettel és szeretettel látjuk a Tudományos Diákköri Konferencián!

A program ingyenes, nyilvános, regisztrációhoz nem kötött.

A konferencia részvételre a rendezvény időpontjában érvényes intézményi járványügyi szabályozás érvényes. A rendezvényen hang- és képfelvétel készülhet, melyet az intézményi gyakorlat szerint kezelünk.

A MATE Tudományos Diákköri Konferencia további szekcióinak programját megtalálja a MATE honlap [Tudományos Diákkör](#) menüpontjában

A konferencia megvalósítását a Nemzeti Tehetség Program támogatta:
NTP-HHTDK-23-0039 „Kalandozás a tudomány világában” című pályázat

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

Nemzeti
Tehetség Program

Neveléstudományi Hallgatói Konferencia

Kutatási tervek bemutatása

Előadói tömb 2. előadó

Bíráló bizottság:

elnök: **Dr. Podráczky Judit** egyetemi docens, Neveléstudományi Intézet, Gyermeknevelési Tanszék, Kaposvári Campus

tagok: **Dr. habil Kovács Zoltán** egyetemi docens, Neveléstudományi Intézet, Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék, Kaposvári Campus

Dr. Belovári Anita egyetemi adjunktus Neveléstudományi Intézet, Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék, Kaposvári Campus

Dr. Kovácsné Nagy Ibolya nyugalmazott oktató, Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógiai Tanszék, Kaposvári Campus

titkár: **Tóth Ildikó** ügyintéző, Neveléstudományi Intézet intézeti titkárság, Kaposvári Campus

hallgatói tag: **Rottenhoffer Máttyás** gyógypedagógia alapszak, IV. évfolyam, nappali tagozat, Kaposvári Campus

9.30–9.50	<p align="center">FEKETE ZSÓFIA gyógypedagógia szak, alapképzés, levelező tagozat Pályamunka címe: Az afáziakórusok működése magyar és nemzetközi perspektívában Témavezető: Gelencsérné dr. Bakó Márta tanszékvezető, egyetemi docens MATE Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógiai Tanszék, Kaposvári Campus</p>
9.50–10.10	<p align="center">BARTOS-HORVÁTH ESZTER gyógypedagógia szak, alapképzés, levelező tagozat Pályamunka címe: Pszichés okok feltárása a dadogás diagnosztikájának folyamatában Témavezető: Tóth-Szerecz Ágnes egyetemi tanársegéd MATE Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógiai Tanszék, Kaposvári Campus</p>
10.10–10.30	<p align="center">HEVÉRNÉ KANYÓ ANDREA gyermek kultúra szak, mesterképzés, levelező tagozat Pályamunka címe: Múzeumi lehetőségek a környezetismeret tanítására az általános iskola alsó tagozatán Témavezető: Dr. Schlichter-Takács Anett egyetemi adjunktus MATE Neveléstudományi Intézet, Szakdidaktikai Tanszék, Kaposvári Campus</p>

10.30–10.50	<p>LÁTICS BARBARA neveléstudomány szak, mesterképzés, levelező tagozat Pályamunka címe: Tudományterületek nyelvi, nyelvhelyességi sajátosságai szakdolgozatok címei alapján Témavezető: Dr. Gombos Péter egyetemi docens MATE Neveléstudományi Intézet, Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék, Kaposvári Campus</p>
10.50–11.10	<p>LÉVAI FANNI ANNA gyógy pedagógia szak, alapképzés, nappali tagozat Pályamunka címe: Az elsőosztályos gyermekek szorongásszintjének változása nyúllal asszisztált foglalkozások hatására Témavezető: Iváncsik Réka egyetemi tanársegéd MATE Neveléstudományi Intézet, Gyógy pedagógiai Tanszék, Kaposvári Campus</p>
11.10–11.30	<p>PUSKÁS GITTA DORINA gyógy pedagógia szak, alapképzés, levelező tagozat Pályamunka címe: Az Alexander-technika néhány elméleti és gyakorlati aspektusa a pszichopedagógiai intervenció tükrében Témavezető: Dr. Ladnai Attiláné egyetemi adjunktus MATE Neveléstudományi Intézet, Gyógy pedagógiai Tanszék, Kaposvári Campus</p>
11.30–11.50	<p>SZABÓNÉ NAGY ELVIRA gyógy pedagógia szak, alapképzés, levelező tagozat Pályamunka címe: 6. évfolyamos gyerekek attitűdváltozásának vizsgálata a különböző fogyatékosági csoportokkal kapcsolatban Témavezető: Tóth-Szerecz Ágnes egyetemi tanársegéd MATE Neveléstudományi Intézet, Gyógy pedagógiai Tanszék, Kaposvári Campus</p>
11.50–12.10	<p>VUKMANNÉ TÖRÖK SAROLTA ESZTER gyógy pedagógia szak, alapképzés, levelező tagozat Pályamunka címe: Tanulásban akadályozott tanulók kombinatív képességének felmérése Témavezető: Dr. Zentai Gabriella egyetemi docens MATE Neveléstudományi Intézet, Szakdidaktikai Tanszék, Kaposvári Campus</p>

12.30– **Eredményhirdetés, a szekciók zárása** a szekcióelőadásokat követően, a szekcióter-
mekben lesz.

AZ AFÁZIAKÓRUSOK MŰKÖDÉSE MAGYAR ÉS NEMZETKÖZI PERSPEKTÍVÁBAN

Készítette: **FEKETE ZSÓFIA**, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvár Campus, Neveléstudományi Intézet, gyógypedagógia szak, alapképzés

Témavezető: **Gelencsérné Bakó Márta PhD** tanszékvezető, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvár Campus, Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógia Tanszék

A TDK-dolgozat az afáziával élők egyik dinamikus népszerűsödő és hatékony zeneterápiás lehetőségét, az afáziakórusokat tervezi megfigyelni és nemzetközi perspektívában összehasonlítani. Ez a technika komplex módon hat közvetlenül a verbális működésre, nagyobb perspektívában azonban jótékonyan befolyásolja az érintett személyek kommunikációját és a szociális inklúzióját is.

Az afázia egy központi idegrendszerből kiinduló verbális zavar, melyet stroke, traumás agykárosodás vagy agytumor okozhat. Súlyos motoros (nonfluens vagy Broca) afáziás személy beszéde – bár spontán beszédében alig tudja előhívni a szavakat, önkifejezése töredezett – éneklés alatt igen gyakran folyamatossá válik. Az éneklésnek e jótékony hatására épül a terápiás éneklés, melyet a neuro-zeneterápia módszerében próbáltak standardizálni.

Azonban az, hogy ez a terápiás éneklés egyénileg vagy közösségben folyjon-e, pusztán az utóbbi 10-20 évben kapott nagyobb hangsúlyt. A közösségi éneklés az egyéni terápia mellett új dimenziókat nyit meg, hiszen a célzott verbális működésre irányuló fejlesztés mellett a társas támogatás, a befogadó közösség, az inklúzió, a fogyatékoszerepből való kilépés lehetősége is kinyílik. Az ilyen terápiás énekkarok működése tehát két pilléren nyugszik: az afáziával járó éneklés logoterápiás hatásán és a verbális nyelvi zavarral küzdő kliensek társadalmi elszigeteltségének csökkentésén.

Hazánkban hivatalosan 2016-ban alakult meg az *Afázia – Az Újrabeszélők Egyesülete* szárnyai alatt a magyar afáziakórus, a *Hangadó Énekegyüttes*. Nemzetközi szinten azonban már 2010 előtt is működtek ilyen afáziaterápiás énekkarok.

Az eddig leírt gondolatok alapján a következő kutatási kérdések merülnek fel:

- Milyen hasonlóságok, milyen különbségek vannak a magyar afáziakórus és a más országok afáziaterápiás énekkarai között?
- Okoz-e életminőségbeli változást az afáziakórusba való csatlakozás?
- Az életminőséget érintő kérdések kapcsán a hozzátartozó és az afáziás személy véleménye korrelál-e?

Ez a megfigyelés kiterjed az afáziakórusok nemzetközi közösségére, a különböző országokban működő afáziakórusok ismertetése mellett a kutatásban dedikált figyelmet kap a magyar afáziakórus, a Hangadó Énekegyüttes.

A TDK-kutatás egyik célja az afáziakórusokhoz kötődő társszakmák interdiszciplináris működésének megsegítése, másik fő célkitűzése az afáziakórusok megfigyelése. A gondolatsor végső célkitűzése, hogy az afáziás személyek életminősége javuljon, és a társadalomba történő inklúziójuk mind individuális, mind közösségi szinten megtörténjen.

PSZICHÉS OKOK FELTÁRÁSA A DADOGÁS DIAGNOSZTIKÁJÁNAK FOLYAMATÁBAN

Készítette: **BARTOS-HORVÁTH ESZTER**, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, gyógypedagógia szak, alapképzés

Témavezető: **Tóth-Szerecz Ágnes** tanársegéd, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógiai Tanszék

A dadogás a mai napig kutatott beszédrendellenesség, amely több szakember kooperációját igényli a diagnosztika és a kezelés folyamán is.

Folyamatban lévő kutatásom célja, hogy információt gyűjtsék, mennyire jellemző a gyermekkorban diagnosztizált dadogás során az esetleges pszichés okok feltárása, illetve felhívni a figyelmet ennek fontosságára, hiszen minél jobban ismerjük a kiváltó okot, annál eredményesebb lehet a terápiás eljárás. Továbbá szeretném megvizsgálni a terápiában résztvevő szakemberek közti együttműködés mennyiségét és minőségét, illetve a szülők és a segítő szakemberek közötti kooperáció meglétét. Végül célom a felvett eredmények összevetése.

Pályamunkámat a kórkép elméleti hátterének áttekintésével kezdtem, melyben kitérek a dadogás mint beszédrendellenesség hazai és nemzetközi meghatározásaira, előfordulására, gyakoriságára illetve a tünetek megjelenésének időpontjára is. Továbbá ismertetem a kórkép főbb tüneteit és etiológiáját. Végül bemutatom a szülőcsoportos dadogóterápiát.

Kutatásomban nem csak mennyiségi, hanem minőségi metódust is alkalmazok, hiszen e két kutatási módszerrel mélyrehatóbb, eredményesebb munkát érek el. Diagnosztizált dadogó gyermekek szüleivel folytatott strukturált interjúkkal a saját tapasztalatok, élmények összegyűjtése, elemzése a célom, melyet személyesen vagy telefonon keresztül valósítok meg. Emellett logopédus és pszichológus szakemberekkel történő kérdőíves felmérés segítségével kívánom feltárni, hogy a diagnosztikai folyamatban milyen arányban jelenik meg a szülő és a segítő szakemberek együttműködése, és milyen gyakori a dadogás kórokának, kiváltó okának, dominánsan a pszichés elemei feltárásának igyekezete.

A kutatás egyik várható eredménye iránymutatásként szolgálhat a segítő szakemberek – logopédusok, pszichológusok munkájában, hiszen a dadogás pszichés okainak megismerésével az érintett gyermekek megfelelő ellátást kaphatnak. A kutatás további várható eredménye a szakemberek és a szülők nagyobb fokú együttműködés iránti igényének kialakítása, hiszen e kooperációk a gyakorlatban eredményesebb terápiás eljárást indukálnak a dadogó gyermekek esetében.

MÚZEUMI LEHETŐSÉGEK A KÖRNYEZETISMERET TANÍTÁSÁRA AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA ALSÓ TAGOZATÁN

Készítette: **HEVÉRNÉ KANYÓ ANDREA**, Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, gyermekkultúra szak, mesterképzés

Témavezető: **Schlichter-Takács Anett PhD** adjunktus, Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, Szakdidaktikai Tanszék

Az elmúlt években számos változást figyelhattunk meg az oktatásban. Átalakultak a tankönyvek, változott az átadandó tudás mennyisége és minősége, lezajlott a Nemzeti alaptanterv és a hozzá tartozó kerettantervek módosítása. A minden tantárgyat érintő oktatási reform a környezetismeret kapcsán is jelentős változásokat eredményezett. A 2020-as NAT alapján a környezetismeret – a korábbiaktól eltérően – külön tárgyként csak 3–4. osztályban vezetik be, 1–2. évfolyamon elsősorban a magyar nyelv és irodalom tanulási területének tudásbővítést és olvasásfejlődést segítő olvasmányai (1–2. évfolyam) ágyazva jelentkeznek, esetleg egyes tartalmi elemei más tantárgyakba is integrálhatók. Tanításának célja is megváltozott, az ismeretátadással szemben a készségfejlesztés került fókuszba (NAT, 2020). A pedagógusok számára mindez nagy kihívást jelent, s a korábbiaknál komplexebb szemléletet, nagyobb rugalmasságot, nyitottságot feltételez.

A kutatás célja: feltárni, hogy milyen megoldásokkal pótolják a pedagógusok az alsó tagozat 1–2. osztályában a hiányzó környezetismeret-órákat; megvizsgálni, hogy milyen múzeumi lehetőségeket találunk a környezetismeret tanítására; megvizsgálni, hogy a múzeumi helyszínek bevonása hatékonyabbá teszi-e a tanulási folyamatot a gyermekek tudáselsajátítása, a tartalmak bevésséje kapcsán.

Főbb kutatási kérdéseim: Hogyan építik be a pedagógusok a környezeti tartalmak tanítását 1–2. osztályban az oktatás folyamatába? Mely tantárgyak során foglalkoznak környezeti tartalmakkal? Lehetséges alternatíva-e a múzeum/múzeumpedagógia a környezetismereti témakörök elsajátításának támogatásában 1–2. osztályban? Tudnak-e a múzeumok foglalkozásaikkal a tantervekhez kapcsolódni 1–4. osztályban?

A kutatómunka során szekunder és primer kutatási módszereket is alkalmazok. A feltett kutatási kérdéseimre a szakirodalmi áttekintésen túl kérdőíves megkérdezéssel, interjúkkal, terepmunkával keresem a válaszokat.

Eddigi fontos eredménye a kutatásomnak kérdőíves adatgyűjtésből származik. A vizsgálat során pedagógusokat kérdeztem meg arról, hogyan oldják meg 1–2. osztályban a környezetismereti tartalmak tanítását. Saját szerkesztésű online kérdőívet alkalmaztam. A minta 107 fő, alsó tagozatos tanítóból áll. A válaszadók többsége más tantárgyakba építi be a környezetismereti témákat és 1-2 speciális megoldás is előfordul (például plusz órakeret). Az eredmény nem reprezentatív, de következtetések levonására alkalmas. A pedagógusok a múzeumok oktatásba bevonása kapcsán adott válaszai pedig alapját képezik munkám következő fejezeteinek, melynek fókuszában a környezetismereti tartalmak múzeumi helyszínek bevonásával történő tanítási lehetőségei állnak. További várható eredmények: az alsó tagozatos környezetismereti tartalmak/tananyag múzeumpedagógiai kínálattal való összevetése lakóhelyem környékén, illetve saját tervezésű múzeumpedagógiai foglalkozás lebonyolítása, hatékonyságának mérése.

TUDOMÁNYTERÜLETEK NYELVI, NYELVHELYESSÉGI SAJÁTÓSSÁGAI SZAKDOLGOZATOK CÍMEI ALAPJÁN

Készítette: **LÁTICS BARBARA**, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, neveléstudomány szak, mesterképzés

Témavezető: **Gombos Péter** egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék

Egy helyesírás-vizsgálat tapasztalatairól szóló tanulmányban a helyesírást a legfontosabb, ugyanakkor a legkevésbé kedvelt műveltségelemként definiálják (Vidákovich – Cs. Czachesz 2001). Tanítása, elsajátítása kezdetben a nyelvtan tantárgy keretein belül történik, de egyetlen évfolyamhoz vagy iskolafokozathoz sem köthető kizárólagosan. Ahogy Antalné Szabó Ágnes is fogalmaz: „Ezen a területen minden életkornak és minden iskolatípusnak megvannak a saját nevelési céljai és feladatai.” (Antalné Szabó 2008). Az értelmiségi pályán lévőkötől az AkH. alaposabb ismerete, a szabályok gyakorlatban történő alkalmazása az elvárt. Az egyes tudományterületek művelői kötelesek elsajátítani azt a szakszókincset, amelyet aztán munkájuk során szóban és írásban is alkalmaznak (Zabóné 2016). Mindez a hallgatóktól mint leendő szakmabeliektől is elvárható. Általánosságban azonban elmondható, hogy az egyetemisták helyesírása nem jobb vagy magabiztosabb a középiskolásokénál, s a megkérdezettek maguk sincsenek megelégedve e képességükkel (Kolláth 2002). Habár léteznek kutatások, melyek a legtöbb problémát okozó hibatípusokat ismertetik (Gombos 2018), vagy egy-egy (kor)csoport helyesírási képességeit vizsgálják (Hangay 1993; Kernya 1993; Fazekas 1994), azonban a szak- és tudományterületek ortográfiai képességét illetően nincsenek tudományos ismereteink. Ezért – hiánypótló céllal – szakdolgozattípusok grammatikai elemzésébe kezdtem. Azért szakdolgozattípusokat választottam, mert – ellentétben például konferenciakiadványokkal vagy szakfolyóiratokkal – ezeknél nincs korrektor, külső hozzáértő személy, aki javítja a hibákat.

Kvantitatív kutatásomban arra kerestem a választ, hogy a különböző tudományterületek leendő szakemberei – a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem végzős hallgatói – milyen nyelvi képességekkel rendelkeznek. Megfigyelhető-e tudományterületre jellemző helyesírási és nyelvhelyességi sajátosságok írásbeli nyelvhasználatukban? Melyek a legkritikusabb helyesírási területek, s vajon ezek tudományterületenként eltérőek-e?

Egyszerű, nem véletlenszerű mintavételt alkalmaztam. A mintát alkotó 2368 darab szakdolgozattípus öt tudományterületből tevődött össze: bölcsészet-, műszaki, agrár-, társadalom- valamint természettudományok. Az adatok kiértékelése Excel-függvények, illetve matematikai statisztikai próbák segítségével történt. A legfőbb hibatípusokat a szakdolgozattípusokból vett példákval szemléltettem, s helyesírási szabálypontokkal indokoltam.

Az elemzett szakdolgozattípusok 44,68%-a (1058 db) tartalmazott legalább egy helyesírási hibát, 30,82%-a kettőnél többet is. A címenként hibaszám nullától ötig terjedt. A mintának alig több mint fele, 55,32%-a (azaz 1310 db cím) volt csak teljesen hibátlan. A tudományterületek közül a bölcsészettudományok „teljesítettek a legjobban”: a minta 64,56%-a volt nyelviileg kifogástalan e területen. A legalacsonyabb határérték a műszaki tudományterülethez tartozik, a címeknek csupán 44,26%-a volt hibátlan. A legkritikusabbnak az írásjelek, valamint az egybe- és különírás témaköre bizonyult. Az előbbi az esetek 45%-ában (670 alkalommal), míg az utóbbi azok 38,68%-ában (576-szor) okozott problémát. Emellett egyéni sajátosságokat is megfigyeltem az egyes tudományterületek esetében.

Az eredmények igazolják, hogy nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a felsőoktatásban a helyesírás (újra)tanítására. Hiszen igazán hiteles szakemberré az válhat, aki megfelelő nyelvi készségek birtokában van – akármelyik tudományterületet is képviseli.

AZ ELSŐOSZTÁLYOS GYERMEKEK SZORONGÁSSZINTJÉNEK VÁLTOZÁSA NYÚLLAL ASSZISZTÁLT FOGLALKOZÁSOK HATÁSÁRA

Készítette: **LÉVAI FANNI ANNA**, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, gyógypedagógiai szak, alapképzés

Témavezető: **Iváncsik Réka** egyetemi tanársegéd, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógiai Tanszék

Az „állatasszisztált oktatás” (Animal Assisted Education – AAE) osztálytermi interakciókra specializált tevékenység: a tanórán, foglalkozásokon a tananyag elsajátítását segítik az állat bevonásával végzett feladatok. Az állat fő szerepe a motiválás, a foglalkozások megkedveltetése a tanulókkal. Az állatasszisztált beavatkozások a foglalkozások körülményeitől nagyban függenek, így eltérő eredményeket hozhatnak. Az egyik biztosnak gondolt pozitív hatást az állatasszisztált pedagógia területén fejt ki a tanulók szorongási szintjére és depresszió szintjére. A kutatás során alsó tagozatos (elsősorban első osztályos) gyermekek szorongásszintjének változását mérjük a nyúllal asszisztált foglalkozások hatására. Célunk az iskolába lépő gyermekek állatasszisztált intervencióval végzett szorongáscsökkentésének vizsgálata. A folyamatban lévő kutatások során az állatasszisztált beavatkozásokhoz oroszlánfejű törpenyulat használunk. A nyulak olyan vérvonalból származnak, amely korábban már több generációra szelídségre és stressztűrő képességre szelektáltak. Ráadásul ezek a nyulak röviddel születésük után speciális kiképzést kaptak, hogy javítsák az emberekkel való interakciót. A nyúlketrec az osztályban egy emelvényre (magassága 10 cm) kerül a tanári asztal mellé, így minden gyerek folyamatosan láthatja az állatot. Ez a hely az osztály legnyugodtabb része az osztályban, így a gyerekek mozgása kevésbé zavarja a nyulat. A napi rutin szerint nyugodtan a ketrecben van. Amikor a ketrecüket a játszószőnyegre helyezük, elhagyják azt, körbejárják az osztályt, és fogadják a simogatást a gyerekektől. Változó idő után, amikor elfáradnak, visszamennek a ketrecbe, amit a gyerekek mindig tiszteletben tartanak. Általában a nyulak szabadon mozoghatnak a teremben a tanítási időszakban (07:30–17:30), kivéve néhány esetet (például játékidőben), amikor a nyúl biztonságának érdekében a ketrecben való tartózkodás szükséges. A gyermekeket háromhetente értékeljük mind az állatasszisztált, mind az anélküli időszakban a State-Trait Anxiety Inventory for Children, STAI-C segítségével, amely egy széles körben használt teszt. (A mérőeszköz a gyermekek problémás viselkedését azonosítja.) A standard pontszámokat magyar gyerekek adatai alapján dolgoztuk ki, így a kapott pontszámok nem betegségek diagnosztizálására, hanem a különbség megállapítására szolgálnak. A szorongással kapcsolatos 20 kérdés megválaszolása „soha” válaszokkal „néha” és „gyakran” az 1-es, 2-es és 3-as pontszámoknak felel meg. A teszt lehetséges maximális pontszáma 60. A 35 feletti pontszámot elért tanulók „szorongó/stresszes gyerekek”, 30 és 35 közötti pontszámokat kaptak „enyhén stresszes gyerekek” kategóriába tartoznak; a 30 alatti „normál szorongás/stressz szint”-et jelent. A kutatás korábbi fázisában egy 24 héten keresztül tartó programba 16 kisgyermeket és egy terápiás nyulat vontunk be. Az állatasszisztált időszakokban a szorongás szintje alacsonyabb volt, mint a nyúl nélküli időszakokban. Eredményeink alapján a könnyebb iskolakezdés szempontjából az állatasszisztált pedagógia hatékonyan alkalmazható, különösen a magasabb szintű szorongást megélő gyermekek esetében.

AZ ALEXANDER-TECHNIKA NÉHÁNY ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI ASPEKTUSA A PSZICHOPEDAGÓGIAI INTERVENCIÓ TÜKRÉBEN

Készítette: **PUSKÁS GITTA DORINA**, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, gyógypedagógia szak, alapképzés

Témavezető: **Dr. Ladnai Attiláné** egyetemi adjunktus, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógiai Tanszék

A kutatás alapkérdései a következők: Hogyan hat az Alexander-technika használata a testtudatra és a stresszkezelési képességre? (A lekérdezett kérdőív 11., 13., 14., 17., 18., 19. kérdése.) Milyen szerepet játszhat az egyén személyiség fejlődésében, az érzelmi szabályozás és a koncentráció fejlesztésében? (A lekérdezett kérdőív 12., 15., 16., 20., 21., 22. kérdése.) Milyen összefüggések észlelhetők az Alexander-technika gyakorlása és az egyén hatékonysága között? (A lekérdezett kérdőív 14., 15., 16., 19., 20., 21. kérdése.)

A kutatás egyik célkitűzése az Alexander-technika egyénre gyakorolt hatásának feltérképezése. Megismerni és mérni a használók testtudatosságának, érzelmi szabályozásának és egyéni hatékonyságának változását. Ezek következtében kiemelt cél felmérni az Alexander-technika pszichopedagógiai beavatkozásba való integrálásának lehetőségeit. Megismerni a tanulási folyamatot és az életminőségre gyakorolt hatást.

A vizsgálat kvantitatív-kvalitatív megközelítésen alapul. A technikát gyakorló és tanító, különböző életkorú és tapasztalatú személyek bevonásával a kutatásban megjelennek interjúk, illetve önbevallás alapján viselkedési és teljesítményadatok összehasonlítása is.

Vélhetően a technika szélesebb körben történő megismerése mellett a testtudatosságra és az egyéni hatékonyságra gyakorolt pozitív hatások is megjelennek majd a kutatás végén. Ami az eredményezi, hogy az egyén stressz kezelési stratégiái szintén pozitív irányba változnak. Az Alexander-technika segíthet az érzelmek szabályozásában és a tanulási nehézségek kezelésében. Ez a kutatás rávilágíthat az Alexander-technika pszichopedagógiai alkalmazásának lehetőségeire, mivel vélhetően növelné a pszichopedagógiai intervenciók hatékonyságát.

Következtetésképpen a rehabilitáció és rehabilitáció során alkalmazott fejlesztési módszerek kiegészíthetők a fent ismertetett technikával, ezzel segítve a pszichopedagógiai intervenciók hatékonyságát. A megfogalmazott következtetéseket pszichopedagógiai intervenciók csoport segítségével lehetne gyakorlati környezetben vizsgálni.

6. ÉVFOLYAMOS GYEREKEK ATTITŰVÁLTOZÁSÁNAK VIZSGÁLATA A KÜLÖNBÖZŐ FOGYATÉKOSSÁGI CSOPORTOKKAL KAPCSOLATBAN

Készítette: **SZABÓNÉ NAGY ELVIRA**, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, gyógypedagógia szak, alapképzés

Témavezető: **Tóth-Szerecz Ágnes** tanársegéd, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógia Tanszék

Bár az integráció napjainkban ismert fogalomnak számít, a köznevelésben mégsem zökkenőmentes a folyamata. Az integráció több komponense közül egyik lényeges elem a fogadó intézmény, az iskolatársak attitűdje. Véleményem szerint a fogyatékoság társadalmi elfogadására irányuló lépéseket már gyermekkorban el kell kezdeni. Vallom, hogy szervezett formában a társadalmi érzékenyítés egyik színterének a köznevelésnek kellene lennie. A negatív hozzáállás, a közöny egyik oka az információhiány lehet. A gyermekkorban – intézményes keretek között – elkezdett érzékenyítés, információáramlás során feltételezhetően megváltozik a gyerekek fogyatékosággal élőkkel szembeni attitűdje, nő az elfogadás irányukba. A témában végzett nemzetközi kutatások azt mutatják, hogy a korai életkorban megkezdett szemléletformálás hatékonysága nagyobb lehet, mint a későbbi életkorban kezdetté.

A fogyatékosággal élő emberek iránti szemléletformálás céljából kidolgoztam egy érzékenyítő foglalkozássorozatot 10-12 éves gyerekek részére. Ennek hatásvizsgálatát az idei tanévben végzem el 6. osztályos tanulók körében.

A program elemei között főként mozifilmek, szépirodalmi művek, életrajzi filmek feldolgozása, valamint szimulációs gyakorlatok szerepelnek. A biblioterápia jól alkalmazható módszer a társadalmi érzékenyítésben, a fogyatékoság elfogadásában. Egy jó történet hatással van a gyermekekre, segíti megismerni a különböző emberi érzéseket, élethelyzeteket. A művek kiválasztásának alapját Blaska (2004) szempontrendszer adta.

Kutatásomban az elméleti keretek tárgyalása után kitérek az általam megtervezett érzékenyítő foglalkozássorozat elemeire. Elemzem a Bogardus-féle társadalmi távolságmérő skála elemeinek felhasználásával alkotott kérdőívet, valamint szociometriai felmérés eredményeit. Az eredményességet a tanulókkal és tanítóikkal felvett bementi és kimeneti mérések feltételezett különbségeire alapozom. Feltételezem, hogy a program hatására megváltozik a tanulók attitűdje a fogyatékosággal élő emberek irányában, változik az osztályon belüli kapcsolatrendszer és a tanórai magatartásuk is.

TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT TANULÓK KOMBINATÍV KÉPESSÉGÉNEK FELMÉRÉSE

Készítette: **VUKMANNÉ TÖRÖK SAROLTA ESZTER**, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, gyógypedagógia szak, alapképzés

Témavezető: **Dr. Zentai Gabriella** egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, Szakdidaktikai Tanszék

A személyiség alaprendszerét három, egymást feltételező általános kompetencia képezi, melyek komplex képességekké szerveződő egyszerű képességeken alapulnak. A kognitív kompetencia egyik építőköve a kombinatív képesség mint a gondolkodás komplex képességének része. A kombinatív képesség tapasztalati szinten azt jelenti, hogy a rendelkezésre álló információból bizonyos számú elemet ki tudunk választani és ezen elemek lehetséges összetételeit elő tudjuk állítani ('variálás' és 'kombinálás'). Az elemi kombinatív képesség a tipikus fejlődésű gyermekek esetén iskolaérettségi tényező, ugyanakkor a fejlődése jelentős az iskola első éveiben, illetve a későbbi évfolyamokon is.

Kutatásunkban az elemi kombinatív képesség fejlettségét – a kombinatív gondolkodást – vizsgáljuk tanulásban akadályozott tanulók körében.

A vizsgálat célja az, hogy (1) elkészítsünk és kipróbáljunk egy, az elemi kombinatív képesség fogalmi szintjének mérésére alkalmas tesztet; (2) képet kapjunk az enyhe fokú intellektuális képességzavarral élő, a középiskolába lépés előtt álló tanulók manipulatív és fogalmi kombinatív képességéről; (3) eredményeinket összehasonlítsuk a többségi (4–8 éves korú) gyermekekre, tanulóira vonatkozó mérési eredményekkel, sztenderdekkel.

A vizsgálatot gyógypedagógiai intézmények 8. osztályos tanulóival folytatjuk, 40 fő tervezett létszámmal.

Kutatásunkban két mérőeszközt alkalmazunk. A kombinatív képesség manipulatív szintjét a DIFER programcsomag („fagyizós”) tesztjének rövidített változatával mérjük, mely ismétléses és ismétlés nélküli variációra, kombinációra és permutációra is ad 1-1, tehát összesen 6 feladatot. A fogalmi szinten saját készítésű papír-ceruza tesztet alkalmazunk, mely ugyanezekre a kombinatív műveletekre rövid szöveges feladatokat tartalmaz. A két tesztet azonos értékelési szempontok mentén minősítjük. A saját készítésű tesztet próbamérés keretében kipróbáltuk.

A mérést két mérési alkalommal bonyolítjuk le. Először minden tanulónál a manipulatív teszt felvételére kerül sor, egyéni vizsgálattal. Ezt követi (néhány nap eltéréssel) a fogalmi teszt csoportos adatfelvétele.

A vizsgálattal kapcsolatos hipotéziseink szerint (1) az elemi kombinatív képesség fogalmi szintjére készített teszt megbízhatóan alkalmazható tanulásban akadályozott 8. osztályos tanulók mintáján; (2) a manipulatív teszten szignifikánsan jobb eredményt érnek el a tanulók, mint a szöveges feladatsoron; (3) a kombinatív képesség fejlettsége terén több év eltérést tudunk kimutatni a tanulásban akadályozott és többségi tanulók között.